

PUNCT DE VEDERE

Impactul Noului Cod Penal și al Noului Cod de Procedură Penală cu privire la exercitarea profesiei de avocat:

Cu privire la art. 276 din Noul Cod Penal

Articolul 276 – *Presiuni asupra justiției* incriminează *fapta persoanei care, pe durata unei proceduri judiciare în curs, face declarații publice nereale referitoare la săvârșirea de către judecător sau de organele de urmărire penală, a unei infracțiuni sau a unei abateri disciplinare grave legate de instrumentarea respectivei cauze, în scopul de a le influența sau intimida.*

Acest text încalcă prevederile art. 6 și art. 10 din CEDO.

Toți participanții la actul de justiție, avocații, judecătorii și procurorii se bucură în egală măsură de libertatea de exprimare conferită de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Avocații sunt vizați în mod direct de acest text de lege, în măsura în care se creează posibilitatea ca orice declarație publică a acestora (chiar și pledoaria din fața instanței de judecată, care este publică) să fie interpretată și sancționată ca fiind făcută cu un anumit scop, acela de a influența sau intimida instanța, și nu în exercițiul firesc al dreptului la apărare.

Norma juridică afectează dreptul la liberă exprimare, la libertatea de opinie și, nu în ultimul rând, **afectează obligația de rezervă a magistraților chemați să aplice legea și nu să se judece la rândul lor cu părțile, avocații jurnaliștii, etc.**

Termenii folosiți în art. 276 din Noul Cod Penal, „în scopul de a influența sau intimida”, pun sub semnul întrebării, din start, imparțialitatea instanței, componentă esențială a art. 6 CEDO.

Dacă s-ar admite ca art. 276 din Noul Cod Penal conține o normă valabilă ar trebui să se admită și faptul că un judecător sau un procuror ar putea fi intimidat sau influențat de declarațiile publice făcute pe parcursul urmăririi penale sau al judecății. Logica juridică impune ca, în analiza acestui text de lege, să se demonstreze:

- că s-au făcut afirmații publice nereale pe parcursul derulării procedurii judiciare;
- că aceste afirmații ar conține ideea că un judecător sau un procuror, în activitatea lor, ar fi săvârșit o infracțiune sau o abatere disciplinară gravă legată de instrumentarea cauzei respective;

- că scopul acestor afirmații a fost acela de a influența sau intimida organele judiciare.

Acestei situații ar trebui să-i corespundă o sesizare din partea judecătorului sau procurorului care consideră că scopul declarațiilor a fost acela de a-l intimida sau influența.

Existența unei asemenea sesizări ar presupune că judecătorul sau procurorul s-au simțit intimidați sau influențați de afirmații, și **atunci unde este imparțialitatea judecătorului sau procurorului, care trebuie ei înșiși să se abțină de la orice comentarii privind derularea procedurilor într-o cauză instrumentată?**

Independența și imparțialitatea instanței, componentă esențială a dreptului la un proces echitabil, înseamnă că nu ar mai exista și **s-ar putea crea un segment haotic al sistemului judiciar.**

Cât privește avocații, este adevărat că libertatea de exprimare a lor își are limitele sale, tocmai pentru ocrotirea imparțialității judecătorilor și procurorilor.

Textul **prevăzut la art. 276 din Noul Cod Penal tinde însă mai degrabă să stopeze orice fel de comentariu la adresa organelor judiciare, însă acest lucru nu este benefic nici uneia dintre părțile implicate în actul de justiție.**

Propunerea înaintată de domnul decan Ion Ilie- Iordăchescu, în sensul că, în situația menținerii în Noul Cod Penal a acestui text de lege ar trebui să intre în sfera subiectului activ și magistratii este corectă și este determinată de realitatea **condamnării statului român de către CEDO pentru afirmațiile făcute de procurori prin înfrângerea principiului prezumției de nevinovăție.**

România a fost condamnată la CEDO în cauza Pavalache c. României, subliniindu-se că, atunci când a informat presa de arestarea preventivă a reclamantului, procurorul cazului a afirmat că toate probele duceau la stabilirea cu certitudine a vinovăției lui Fănel Pavalache a cărui condamnare era inevitabilă: "nimeni și nimic nu-l mai poate scăpa de răspunderea penală". Curtea a mai remarcat că aceste informații au fost relatate presei într-un context independent procedurii penale și a concluzionat că ele încurajau publicul să îl considere pe reclamant vinovat de corupție și puteau genera prejudecăți în aprecierea faptelor de către judecători.

De asemenea România a fost condamnată la CEDO pentru declarațiile făcute de fostul Procuror General al României, Sorin

Moisescu, în timpul anchetării omului de afaceri George Constantin Păunescu, pentru fraudarea Bankoop.

Punctul 6.6 din Principiile de la Bangalore afirmă că un judecător trebuie să mențină decența și ordinea în toate procedurile în fața instanței, să fie răbdător, demn și politicos în relațiile cu părțile, cu jurații, cu martorii, cu avocații și cu alte persoane cu care judecătorul (sau procurorul), în calitatea sa oficială, ia contact.

Regulile de conduită se regăsesc în codurile deontologice ale judecătorilor, procurorilor și avocaților. Ele au la bază principii comune, cum ar fi respectul reciproc, secretul profesional, integritatea și demnitatea, respectul pentru justițiabili și pentru statul de drept. Toți participanții la actul de justiție trebuie să respecte aceleași reguli și să li se aplice aceleași norme.

Art. 276 face trimitere la sintagma „face declarații publice nereale”. **Logic este că, dacă sunt nereale, nu produc niciun fel de consecință pentru nimeni.** Scopul declarațiilor nereale, așa cum este prevăzut de text, este aproape imposibil de demonstrat; **acest scop nu presupune un avantaj material sau de altă natură, ca la alte infracțiuni, și ar trebui demonstrată o intenție directă, calificată de scopul urmărit.**

Textul art. 276 trebuie mai degrabă eliminat din Noul Cod Penal, el fiind inadecvat Constituției României și legislației europene. Acest text nu ar avea ca finalitate creșterea calității și eficienței procedurilor judiciare, ci mai degraba crearea avocatului mut. Alături de avocați se va închide definitiv gura „câinelui de pază al democrației”, presa.

Cu privire la art 269 alin 1 din Noul Cod Penal

Orice făptuitor, atunci când apelează la serviciile unui avocat, înseamnă implicit că acesta își ia un ajutor. Ajutorul dat de un avocat unui făptuitor se realizează prin activitățile la care face referire art. 3 din Legea 51/1995. Această normă dă dreptul avocatului să acorde consultații și să redacteze cereri cu caracter juridic, să acorde asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii, **să apere și să reprezinte cu**

mijloace juridice specifice drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină.

Mijloacele juridice specifice de apărare a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor pot fi incluse foarte ușor în actuala formă a art. 269 alin. (1) din Noul Cod Penal, în **ajutorul dat făptuitorului în scopul împiedicării sau îngreunării cercetărilor într-o cauză penală**. S-ar impune modificarea textului de lege prin introducerea sintagmei „*cu excepția apărării exercitate prin avocat în condițiile legii*”.

*O asemenea modificare ar asigura aplicarea eficientă a art. 2 alin. (3) din Legea 51/1995 care prevede că avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața instanțelor autorității judecătorești și a altor organe de jurisdicție, a organelor de urmărire penală, a autorităților și instituțiilor publice, precum și în fața altor persoane fizice sau juridice, **care au obligația să permită și să asigure avocatului desfășurarea nestingherită a activității sale, în condițiile legii**.*

Prin intrarea în vigoare a actualului text de la art. 269 alin. (1) din Noul Cod Penal întreaga **activitate a avocatului ar putea fi stingherită** de formula **ajutorul dat făptuitorului**.

În activitatea lor, avocații au un rol esențial în administrarea corectă a justiției. Rolul lor este diferit însă de cel al judecătorilor și procurorilor. Avocatul este și trebuie să rămână un consilier de încredere al clientului și reprezentant al acestuia în administrarea echitabilă a justiției.

Avocatul trebuie să rămână fidel până la capăt intereselor clientului sau, independent din acest punct de vedere în exercitarea funcției sale, neconstrâns de faptul că ajutorul dat clientului său în mod legal poate intra sub incidența unui text de lege penal.

Doar păstrarea acestei independențe asigură o bună funcționare a unui stat de drept.